

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0300/2002

5 februari 2002

VERSLAG

over de Topconferentie in het voorjaar van 2002: het proces van Lissabon en de te volgen weg
(2001/2196(INI))

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

Rapporteur: Hans Udo Bullmann

Rapporteur voor advies(*): José Manuel García-Margallo y Marfil

(*) Procedure-Hughes

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE	5
TOELICHTING	15
ADVIES VAN DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE COMMISSIE(*).....	21

(*) Procedure-Hughes

PROCEDUREVERLOOP

Op 28 november en 13 december 2001 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken toestemming was verleend tot opstelling van een initiatiefverslag, overeenkomstig artikel 163 van het Reglement, over de Topconferentie in het voorjaar van 2002: het proces van Lissabon en de te volgen weg, en dat de Economische en Monetaire Commissie was aangewezen als medeadviserende commissie.

Op 17 januari 2002 deelde de Voorzitter mede dat de Economische en Monetaire Commissie, nadat haar op 13 december 2001 verzocht was advies uit te brengen, betrokken zou worden bij de opstelling van het verslag overeenkomstig de Procedure-Hughes.

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken benoemde reeds op haar vergadering van 23 oktober 2001 Hans Udo Bullmann tot rapporteur.

Zij behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 4 december 2001, 7 januari en 24 januari 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 27 stemmen voor bij 7 onthoudingen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Theodorus J.J. Bouwman (voorzitter); Marie-Hélène Gillig (ondervoorzitter); Hans Udo Bullmann (rapporteur); Jan Andersson, Pedro Aparicio Sánchez (verving Enrico Boselli overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Elspeth Attwooll, María Antonia Avilés Perea (verving Philip Bushill-Matthews), Regina Bastos, Alejandro Cercas, Elisa Maria Damião, Proinsias De Rossa, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Hélène Flautre, Koldo Gorostiaga Atxalandabaso, Lisbeth Grönfeldt Bergman (verving Enrico Ferri), Roger Helmer, Richard Howitt (verving Harald Ettl), Stephen Hughes, Renzo Imbeni (verving Gianni Vattimo overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Karin Jöns, Anna Karamanou, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Miquel Mayol i Raynal (verving Jillian Evans overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Ria G.H.C. Oomen-Ruijten (verving Anne-Karin Glase), Manuel Pérez Álvarez, Bartho Pronk, Lennart Sacrédeus, Herman Schmid, Miet Smet, Ieke van den Burg en Anne E.M. Van Lancker.

Het advies van de Economische en Monetaire Commissie is bij dit verslag gevoegd.

Het verslag werd ingediend op 5 februari 2002.

De termijn voor de indiening van amendementen wordt bekendgemaakt in de ontwerpagenda voor de vergaderperiode waarin het verslag wordt behandeld.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over de Topconferentie in het voorjaar van 2002: het proces van Lissabon en de te volgen weg (2001/2196(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie aan de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in Barcelona over de strategie van Lissabon - de veranderingen verwerklijken (COM(2002) 14¹),
 - gezien de mededeling van de Commissie over de structurele indicatoren (COM(2001) 619²),
 - gezien de conclusies van de Europese Raad van 23 en 24 maart 2000 te Lissabon,
 - gezien de conclusies van de Europese Raad van 7, 8 en 9 december 2000 te Nice,
 - gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van 23 en 24 maart 2001 te Stockholm,
 - gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van 15 en 16 juni 2001 te Göteborg,
 - gezien de verklaringen van de staatshoofden en regeringsleiders en van de voorzitter van de Europese Commissie van 19 oktober 2001 te Gent,
 - gezien de mededeling van de Commissie inzake een agenda voor het sociaal beleid (COM(2000) 379),
 - gelet op artikel 163 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en het advies van de Economische en Monetaire Commissie (A5-0030/2002),
- A. overwegende dat de Europese Raad van Lissabon zijn goedkeuring gehecht heeft aan de strategische doelstelling van de hervorming van de Europese Unie tot de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld met de gelijkwaardige doelstellingen van duurzame groei, volledige werkgelegenheid, minder armoede en een hechtere sociale samenhang,
- B. overwegende dat volgens de conclusies van de Europese Raad van Stockholm "het samenvattend verslag, dat ook het scorebord betreffende de follow-up van de sociale agenda bevat, uiterlijk eind januari beschikbaar zal zijn en het voornaamste uitgangspunt zal vormen voor het voorbereidend werk bij de Raad",
- C. overwegende dat de Europese Raad van Stockholm en met name de Europese Raad van

¹ Nog niet gepubliceerd in PB.

² Nog niet gepubliceerd in PB.

Göteborg met de milieudoelstellingen een derde dimensie hebben toegevoegd aan het proces en een strategie op lange termijn voor duurzame ontwikkeling hebben goedgekeurd waarbij economische groei, sociale samenhang en milieubescherming elkaar over en weer dienen te versterken,

- D. overwegende dat de ernstige mondiale economische neerwaartse trend zelfs nog krachtiger inspanningen vereisen voor de volledige tenuitvoerlegging van de aanbevelingen van Lissabon teneinde de gestelde doeleinden te verwezenlijken en aldus de topconferentie te Barcelona tot een toetssteen voor de totstandbrenging van een functionerende markt met doeltreffende beleidsvormingsmechanismen en een stabiele sociale dimensie te maken,
- E. gelet op het feit dat de recente Europese Raad van Gent van 19 oktober 2001 opnieuw de verbondenheid van de Unie aan de strategie van Lissabon bevestigd heeft en de Raad verzocht heeft de werkzaamheden voor de verwezenlijking ervan te versnellen,

Meer Europa - mobilisering van middelen voor verandering

1. is ingenomen met het in circulatie brengen van de euromunten en -biljetten, die de belichaming vormen van de verwezenlijking van een onomkeerbare Europese integratie en een verdere steun betekenen voor de ontwikkeling van de Europese economie; wijst op het enorme potentieel van de euro ter stimulering van de investeringen en stabilisatie van de macro-economische situatie, maar is tevens van oordeel dat de lidstaten nog werk zullen moeten verzetten om dit potentieel te ontsluiten; stelt vast dat de economische grondslagen van de Europese Unie solide zijn en dat dankzij de invoering van de euro de macro-economische stabiliteit van doorslaggevend belang is geweest is voor de bescherming van de Europese economie tegen de negatieve uitwerkingen van de mondiale recessie, wat vooral gebleken is uit een bevredigende beheersing van de inflatie, laag gebleven rentetarieven, de sanering van de openbare financiën en een gunstige ontwikkeling van de arbeidsmarkten;
2. verzoekt de Commissie en de lidstaten zich aan de afspraken van het stabiliteits- en groeipact te houden om aldus de taak van de monetaire autoriteiten te vereenvoudigen om prijsstabiliteit en lage rentetarieven te handhaven, twee sleutelementen ter bevordering van de investeringen;
3. bevestigt opnieuw de geldigheid van de algemene strategie die in 2000 in Lissabon is vastgelegd; is van oordeel dat deze, gezien de nieuwe internationale situatie die zich sinds de vaststelling van de doelstellingen van Lissabon heeft ontwikkeld, des te belangrijker is geworden; erkent de noodzaak van een versnelde tenuitvoerlegging van de agenda van Lissabon en van een nauwere coördinatie tussen de EU en haar lidstaten op het terrein van het economisch, werkgelegenheids- en structuurbeleid, met name een betere coördinatie van de strategieën en tijdschema's voor de belangrijkste procedures ("globale richtsnoeren voor het economisch beleid", processen van Luxemburg, Cardiff en Keulen), waardoor de Europese Raad op zijn jaarlijkse voorjaarszitting op de meest effectieve wijze richting zal kunnen geven aan het beleid, teneinde aldus het potentieel voor duurzame groei en werkgelegenheid te vergroten;
4. verzoekt de beleidsmix van Lissabon van wederzijds ondersteunende economische

hervormingen, volledige werkgelegenheid, sociale samenhang en duurzame ontwikkeling te versterken door concrete maatregelen die het potentieel van groei en schepping van werkgelegenheid vergroten; pleit voor een coherent pakket van initiatieven in Barcelona, hetgeen het vermogen van Europa om handelend optreden in een perspectief op korte termijn illustreert, daarbij tevens vasthoudend aan de doelstellingen van Lissabon, zoals deze in Stockholm en Göteborg zijn aangevuld;

5. herinnert aan de kerngedachte van de aanpak van Lissabon dat "het menselijk kapitaal Europa's hoogste goed is en het kernpunt van het EU-beleid moet zijn"; wijst erop dat het van groot belang is het beleid gericht op de investering in mensen op alle terreinen te versterken; verlangt dat er concrete maatregelen genomen worden ter maximalisering van het menselijk kapitaal in een alomvattende samenleving als doorslaggevend middel ter versterking van de productiviteit en de economische groei; verwacht dat de topconferentie te Barcelona zichtbare resultaten zal opleveren voor het herstel van het vertrouwen onder de Europese burgers en ter versterking van hun bekwaamheden, kennisgrondslag, werkvaardigheden, consumptiepotentieel en ondernemerscapaciteiten; ziet in dat de steeds verder groeiende werkloosheid in een groot aantal lidstaten niet vanzelf zal omslaan, maar vastberaden maatregelen en werkelijke veranderingen zal vereisen;
6. is verheugd over de opnemings van een duurzame ontwikkelingsstrategie in het proces van Lissabon en van een set structurele indicatoren in het syntheseverslag; onderstreept dat het belangrijk is zich vast te leggen op een visie op de lange termijn van de relaties tussen economie, werkgelegenheid, sociale vraagstukken en het milieu en erkent dat het nastreven van doelstellingen op milieugebied een dynamisch effect heeft op een systematisch proces van groei, ontwikkeling en sociaal welzijn, zoals in de energie- of vervoerssector; bij indicatoren op het gebied van de economische ontwikkeling moet rekening worden gehouden met de milieueffecten van het economisch beleid, hetzelfde geldt voor de manier waarop het milieubeleid gevolgen heeft voor het economische ontwikkelingsproces; de integratie van de milieubescherming in het beleid moet verder worden ontwikkeld;

Naar een allesomvattende Europese samenleving: mensen in staat stellen te participeren en initiatieven te nemen

7. herinnert aan de in Lissabon en Stockholm gedane toezeggingen inzake een aanzienlijke verhoging van het werkgelegenheidspercentage, en met name aan de doelstelling van een algemeen werkgelegenheidspercentage van 70%, met een percentage van 50% in de leeftijdsgroep 55-64 en van meer dan 60% voor de werkgelegenheid voor vrouwen voor 2010; deze doelstelling mag, ondanks de huidige recessie, niet verwateren; wijst erop dat het vrij onwaarschijnlijk is dat deze doelstelling zal worden gehaald, indien het beleid van de lidstaten ongewijzigd blijft, mede gelet op de huidige lage economische groei; pleit derhalve voor een versnelling van de op het Verdrag gebaseerde werkgelegenheidsstrategie, met bijzondere aandacht voor vrouwen en oudere werknemers; doet een beroep op de Europese Raad en de lidstaten om gelijkaardige doelstellingen te formuleren ter vermindering van de jeugdwerkloosheid en om nationale doelstellingen voor de werkgelegenheid vast te stellen, alsmede op de Commissie om de druk op de regeringen van de lidstaten te verhogen;
8. is van oordeel dat het Europese sociale model op basis van zijn conceptie en zijn integratiefunctie een essentieel uitgangspunt vormt voor de aanvaarding van Europa door de

burgers; dit model mag niet worden uitgehouden door een geforceerde werkgelegenheidsstrategie in de komende jaren en mag bij ongunstige conjunctuurschommelingen zeker niet worden opgeheven;

9. is ingenomen met de vooruitgang die geboekt is met de participatie van werklozen bij actieve arbeidsmarktmaatregelen tot tenminste 20% in bijna alle lidstaten; pleit niettemin voor nieuwe ambitieuze tussentijdse doelstellingen voor een aanzienlijke verhoging van dit percentage gerelateerd aan de resultaten van de drie best functionerende lidstaten;
10. pleit voor een nieuwe strategie ter verbetering van de kwaliteit van de werkgelegenheid door investeringen in gezondheid en veiligheid op het werk, gelijke kansen en kwalificaties, maatregelen ter bestrijding van het analfabetisme en het scheppen van waarborgen voor opleiding en herscholing van jongeren om te zorgen voor een duurzaam arbeidsleven dat keuze en diversiteit alsmede het wisselen tussen opleiding en werk mogelijk maakt; betreurt dat volgens de respectievelijke structurele indicatoren slechts weinig vooruitgang is geboekt bij het streven om van permanente educatie een dagelijkse realiteit te maken; wijst erop dat onderwijsinstellingen beter moeten inspelen op de behoeften van de mensen en van de arbeidsmarkten en pleit derhalve voor meer investeringen en gemeenschappelijke acties om de kennisbank doorslaggevend te verbeteren (met name op het terrein van scholing, permanente educatie, innovatie en onderzoek); lagere scholen in geheel Europa moeten zo spoedig mogelijk van computers en van Internettoegang worden voorzien; pleit ervoor om prioriteit te geven aan investeringen in de kwaliteit van de opleiding en om vroegtijdig en doelgericht maatregelen te nemen voor de opleiding van werknemers in de IT-sector;
11. onderstreept dat een verhoging van het werkgelegenheidscijfer op weg naar volledige werkgelegenheid het best kan worden bereikt door een combinatie van een verbeterde arbeidsproductiviteit en een verminderde algemene arbeidstijd;
12. onderstreept de cruciale rol van een betaalbare kinderopvang van goede kwaliteit, houdt vast aan zijn verzoek om voor de gehele EU geldende doelstellingen, indicatoren en referenties op dit gebied vast te stellen en geeft derhalve zijn volledige steun aan de voorstellen van de Europese Commissie om vóór 2010 specifieke doelstellingen te bereiken;
13. er moeten maatregelen worden genomen om te komen tot volledige werkgelegenheid, niet alleen om meer banen, maar ook betere banen te creëren; onderstreept dat werkgelegenheid scheppende maatregelen geen doel op zich vormen, maar tot reële werkgelegenheid moeten leiden; verlangt dat er meer vooruitgang geboekt wordt bij de ontwikkeling van innovatieve en flexibele strategieën, die de mensen in staat stellen om te beslissen over de voor hen geschikte vorm van participatie op de arbeidsmarkt; verzoekt om meer initiatieven die stimuleren tot nieuwe arbeidsregelingen, zoals deeltijdwerk en telewerken, op een wijze die evenwicht garandeert tussen flexibiliteit en veiligheid, en op basis van vrijwilligheid een meer geleidelijk terugtreden uit de arbeidsmarkt voor ouderen, alsmede strategieën om de regelingen voor verplichte vervroegde pensionering drastisch te verminderen; wijst in dit verband op de behoefte aan specifieke beleidsvormen voor oudere werknemers in termen van ad hoc-scholing en permanente educatie, werkomstandigheden, en een hoog niveau van sociale bescherming; wijst tevens op de noodzaak om voor eenieder een goed werkmilieu te creëren, met inbegrip van gelijke kansen voor gehandicapten en een gelijke behandeling voor mannen en vrouwen;

14. doet een beroep op de lidstaten om arbeid aantrekkelijk te maken voor de werknemer door:
 - a) voor een voldoende grote wig te zorgen tussen de duurzame sociale uitkeringen en de lonen zodat de werklozen niet in de werkloosheid blijven hangen, maar toegang krijgen tot de arbeidsmarkt op een passend inkomensniveau;
 - b) de fiscale lasten op de kleinere inkomens te verminderen;
15. doet een beroep op de lidstaten om arbeid aantrekkelijk te maken voor de werkgever door:
 - a) de arbeidslasten (fiscaliteit-sociale zekerheid) te verminderen zodat het creëren van arbeidsposten minder duur wordt,
 - b) een in alle opzichten gunstig milieu te creëren ter bevordering van de werkgelegenheid in arbeidsintensieve diensten;

stelt voor aan de Raad die in het voorjaar bijeenkomt om maatregelen te nemen aangaande paragrafen 14 en 15, door middel van vergelijkende onderzoeken naar optimale praktijken en innovatieve beleidsvormen;

16. herinnert eraan dat de sociale vrede een aanzienlijke bijdrage heeft geleverd aan de verhoging van de Europese productiviteit, zodat er duidelijke strategieën vereist zijn waarmee de adequaatheid van de pensioenstelsels alsmede de stelsels voor gezondheidszorg en ouderenzorg worden gegarandeerd, en waarmee tevens de duurzaamheid van de overheidsfinanciën en de solidariteit tussen de generaties wordt gewaarborgd;
17. onderstreept dat een efficiënte beoordeling van de nationale actieplannen tegen armoede en sociale uitsluiting, die voor het eerst in juni 2001 werden ingediend, een vitale component vormen van de in het kader van de Sociale Agenda ontwikkelde geïntegreerde strategie van Lissabon; bepleit met kracht de vaststelling van een duidelijke doelstelling bij de armoedebestrijding, waarop in het verleden al is aangedrongen; doet een beroep op de Top in het voorjaar om een concrete doelstelling voor 2010 te formuleren en een Europese definitie van armoede vast te stellen; verzoekt de lidstaten en de EU-instellingen hun pogingen om dit doel te bereiken te intensiveren, daarbij een doordacht gebruik makend van de open-coördinatiemethode, en daarbij vooral alle aspecten van dit multidimensionele probleem aan te pakken door middel van de in Laken vastgestelde indicatoren; doet een beroep op de Commissie en de lidstaten om manieren vast te stellen ter waarborging van de participatie van de sociaal uitgesloten en armen bij het formuleren, uitvoeren, toezien op en evalueren van de nationale actieplannen tegen armoede en sociale uitsluiting;
18. verwacht van de Commissie en de lidstaten dat zij volledig gebruik maken van alle in de Sociale Agenda voor de uitvoering hiervan vermelde instrumenten en wijst op de noodzaak van jaarlijkse vervolgmaatregelen op basis van een scorebord; verwacht met name dat de Commissie met wetgevingsvoorstellen komt ingeval de onderhandelingen tussen de Europese sociale partners mislukken, bijvoorbeeld op het gebied van tijdelijk werk;
19. wijst erop dat de demografische verandering van de bevolking in de komende decennia een grote uitdaging vormt voor de Europese Unie, zodat er voorrang aan moet worden gegeven de noodzakelijke maatregelen voor een geleidelijke en uitgebalanceerde hervorming van de huidige pensioenstelsels te nemen en de arbeidsplaatsen voor ouderen attractiever te maken en belemmeringen te verwijderen, om de integratie van oudere mensen die willen en kunnen

werken, te versterken; steunt energiek een open coördinatiemethode en de opstelling van het noodzakelijke wetgevingskader op dit terrein; acht het van essentieel belang dat duurzame en algemene pensioenregelingen, gebaseerd op het concept van solidariteit en sociale cohesie, gewaarborgd worden en dat de overheidsschulden geconsolideerd worden;

20. verwelkomt in dit verband de recente mededeling van de Commissie over gezondheids- en ouderenzorg, die speciaal gericht was op gemeenschappelijke sociale uitdagingen op dit gebied en op de behoefte meer aandacht te besteden aan de ondersteuning van optimale praktijken en de handhaving van een duurzaam gezondheidszorgstelsel van hoge kwaliteit in de EU;
21. verwelkomt de meer holistische en pro-actieve aanpak door de Commissie van de industriële veranderingen; verzoekt de Commissie meer rekening te houden met de werkgelegenheid en de sociale gevolgen van alle EU-beleid, door de vaststelling op communautair niveau van een reeks actiebeginselen ter ondersteuning van optimale praktijken in het bedrijfsleven in herstructureringsituaties; hierdoor kunnen ontslagen zoals er in de afgelopen maanden hebben plaatsgevonden en die opzettelijk en ten onrechte geweten werden aan "de gevolgen van de terroristische aanslagen in de USA", voorkomen worden;
22. verzoekt de Commissie spoedig met een systematische en kritische analyse van de liberalisering van openbare diensten te komen gelet op de gevolgen voor de werkgelegenheid, de territoriale samenhang en de kwaliteit van de dienstverlening; wijst erop dat openbare diensten, met name diensten die schaarse of natuurlijke hulpbronnen beheren, een belangrijke rol spelen bij de totstandbrenging van duurzame ontwikkeling; moedigt de Commissie aan op basis van de conclusies van de Raad van Laken een voorstel voor een kaderrichtlijn op te stellen, overeenkomstig artikel 95 van het EG-Verdrag, betreffende openbare diensten; verwacht dat in de kaderrichtlijn de communautaire beginselen worden vastgesteld waarop openbare diensten gebaseerd zijn, en wel op een passend subsidiair niveau, en dat de communautaire beginselen van een democratische en transparante regelgeving worden voorgeschreven en vastgelegd, dat de actieve betrokkenheid van de burgers en consumenten bij de definitie, evaluatie en beoordeling van de taken wordt gewaarborgd en dat een gemeenschappelijke en pluralistische evaluatieprocedure wordt ingesteld;
23. pleit ervoor dat arbeidskrachten die als gevolg van fusies worden ontslagen, bij de herintegratie in het beroepsleven met voorrang worden behandeld; ten behoeve van een nieuwe start voor de werknemers in de fase vóór deze herstructureringen moeten bedrijfsinterne scholingen en maatregelen voor een verdere ontwikkeling in de bedrijven tussen de sociale partners overeengekomen worden; steunt het door enkele ondernemingen genomen initiatief ter bevordering van de sociale verantwoordelijkheid van bedrijven;
24. is van mening dat de werkgroep op hoog niveau inzake vaardigheden en mobiliteit heeft nagelaten innovatieve voorstellen voor maatregelen inzake werknemersmobiliteit voor te leggen; herinnert eraan dat het actieplan van 1997 slechts ten dele is verwezenlijkt, en dat een algehele en ambitieuze herziening van Verordening 1408/71 een primaire prioriteit dient te zijn; steunt de Commissie bij haar inspanningen om een actieplan voor te leggen voor de totstandbrenging en openstelling van nieuwe werkgelegenheidsmarkten, alsmede specifieke voorstellen voor een uniform, doorzichtiger en flexibel systeem voor de erkenning van

beroepskwalificaties en studieperioden en voor de overdraagbaarheid van aanvullende pensioenen; verzoekt met klem de belemmeringen voor de mobiliteit op te heffen, mede door middel van een nieuw fundamenteel kader van werknemersrechten, inkomensbeleid en sociale zekerheid voor buitenlandse werknemers in de Gemeenschap, teneinde gemeenschappelijke doelstellingen, definities en minimumnormen te formuleren;

De weg naar duurzame groei in een competitief milieu

25. dringt met klem aan op verdere vooruitgang bij de verwezenlijking van een dynamischer, meer geïntegreerde en flexibeler binnenmarkt waarin flexibiliteit en veiligheid hand in hand gaan, en maakt zich zorgen over de grote achterstand bij de invoering van een adequaat wetgevingskader; is het eens met het standpunt van de Commissie dat bij de structurele hervormingen het accent moet worden gelegd op een versterking van mededinging, interconnectiviteit en investeringen en op de rol van communicatienetwerken met een grote bandbreedte; benadrukt dat er verdere vooruitgang moet worden geboekt bij de verwezenlijking van de gemeenschappelijke markt voor vervoer, elektrische energie, gas, telecommunicatie en financiële diensten, waarbij liberalisatie en regelgeving hand in hand dienen te gaan met sociale en territoriale cohesie en duurzame ontwikkeling; in dit verband is het dringend noodzakelijk dat werk gemaakt wordt van de privatisering van de staatsmonopolies die de consolidatie van een reële interne markt in sommige strategische sectoren hebben verhinderd;
26. is ingenomen met het voorstel van de Commissie om het initiatief te nemen voor een kaderrichtlijn inzake diensten van algemeen belang; onderstreept daarbij het belang van de bijdrage die de diensten van algemeen belang leveren aan de sociale cohesie en economische groei; benadrukt dat de voltooiing van de gemeenschappelijke markt vergezeld moet gaan van een duidelijk en zeker kader, dat een ruime en open toegang garandeert tot diensten die in het belang zijn van alle burgers;
27. verzoekt de Commissie en de lidstaten om specifieke beleidsvormen en maatregelen ten behoeve van economische en sociale cohesie vast te stellen in regio's die in hun ontwikkeling achterop zijn geraakt of regio's met gebieden die met structurele moeilijkheden worden geconfronteerd, gericht op de vergroting van de investeringen in infrastructuur, de ondersteuning van het MKB, onderzoek en ontwikkeling, beroepsopleiding en levenslang leren, en de vermindering van de niet-loongerelateerde arbeidskosten;
28. herinnert eraan dat voor het benutten van het potentieel van de interne markt een soepel functionerende, grensoverschrijdende markt moet worden gecreëerd, die door een adequate infrastructuurcapaciteit, vooral in de grensregio's, moet worden ondersteund;
29. dringt aan op Europese fiscale coördinatie, waar dit noodzakelijk is om de in de Verdragen gestelde doelstellingen te realiseren of dit een belangrijk element is voor een functionerende gemeenschappelijke markt bij de aanpak van schadelijke fiscale concurrentie tussen de lidstaten en fraudebestrijding; verzoekt de Commissie en de Raad het proces van de convergentie van de BTW (om het beginsel van land van oorsprong mogelijk te maken) en van de belasting op bedrijfswinsten (om belemmeringen voor een correcte werking van de interne markt op te heffen) te stimuleren;

30. beschouwt milieubehoud en -bescherming als essentiële aspecten van het klimaat van duurzame ontwikkeling dat de Europese Unie nastreeft; daartoe zouden fiscale stimulansen moet worden aangeboden teneinde een rationeel gebruik van de schaarse natuurlijke rijkdommen te bevorderen en dient met name steun te worden gegeven aan schone technologieën en hernieuwbare energiebronnen en pleit tevens voor de vaststelling van indicatoren die de invloeden over en weer evalueren;
31. betreurt dat er nog steeds niet voldoende maatregelen genomen zijn om onnodige bureaucratische rompslomp voor het MKB uit de wereld te helpen en verwacht van de lidstaten dat zij de efficiëntie van hun overheidssectoren verbeteren;
32. dringt er bij de lidstaten op aan om het gebruik van vereenvoudigde standaardformulieren en een intensief gebruik van de informatie- en communicatietechnologieën (ICT) bij de betrekkingen van het bedrijfsleven met de overheidsdiensten te steunen, teneinde de vestigings-, registratie- en publicatieprocedures voor de oprichting van bedrijven te stroomlijnen en te waken tegen omslachtige praktijken, met inachtneming van het Europees Handvest voor het kleinbedrijf;
33. is bezorgd over het feit dat het investeringspercentage in de EU achterblijft bij veel van haar voornaamste concurrenten; dringt derhalve aan op een gedecideerde stimulering van de openbare en particuliere investeringen, met name in de sectoren die van groot strategisch belang zijn (b.v. onderwijs en menselijk potentieel, informatiemaatschappij, O&O, technologie, MKB, vervoer en milieu); verzoekt de Europese Raad de voor deze doelstelling bestemde budgettaire middelen uit te breiden en een ruimere participatie van de particuliere sector aan O&O-activiteiten te stimuleren met daartoe passende middelen, met name fiscale kredieten op de inkomstenbelasting;
34. wijst erop in de afgelopen maanden de schepping van werkgelegenheid voor het eerst sinds het proces van Luxemburg gelanceerd werd, gestagneerd is; derhalve dient de aandacht gericht worden op nieuwe vormen van werkgelegenheid, zoals deeltijdwerk en telewerk, alsmede op de mogelijkheid tot belastingfaciliteiten voor minder goed betaalde banen; verder zouden er op de arbeidsmarkt stimulansen gegeven moeten worden ter bevordering van de mobiliteit van werknemers, teneinde meer werkgelegenheid te creëren door in te spelen op de vraag naar banen in de EU en door aldus gunstige voorwaarden te creëren voor een groter concurrentievermogen en volledige benutting van de arbeidscapaciteit binnen meer open Europese arbeidsmarkten;
35. is van oordeel dat vergelijkingen tussen "optimale praktijken" in de lidstaten nuttig kunnen zijn bij het opvoeren van de Europese dynamiek, maar alleen voor zover deze staten bereid zijn de lessen die daaruit getrokken kunnen worden, ook in de praktijk te brengen, alsmede een nieuw evenwicht tussen flexibiliteit en, waar nodig, passende regelgeving tot stand te brengen;
36. is tevreden met de bijdrage die de Europese Unie geleverd heeft aan de Conferentie van Doha en met het aldaar goedgekeurde werkprogramma en acht dit van belang voor de liberalisering van het wereldhandelsverkeer als katalysator voor de internationale groei met doelstellingen op het gebied van regulering en duurzame ontwikkeling, op voorwaarde dat de beginselen van vrije en eerlijke handel correct worden toegepast, overeenkomstig de

statuten van de WTO en de vroegere GATT-regeling;

Versterking van het proces van Lissabon door coördinatie en democratisering

37. is van mening dat de volledige tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon kan worden verbeterd door een geïntegreerde beleidsanalyse welke steunt op een modulair statistisch rapportagesysteem en niet op een lijst van losse structurele indicatoren, teneinde de invloed van de beleidssectoren over en weer te controleren en verzoekt de Commissie en de Raad dit rapportagesysteem te ontwerpen en op de Europese Top van Barcelona te presenteren;
38. is van oordeel dat de volledige tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon meer openheid moet garanderen met participatie door de lokale en regionale autoriteiten, de partners in het bedrijfsleven, en een breed openbaar debat op nationaal niveau moet waarborgen, zodat een reële uitwisseling van "optimale praktijken" kan plaatsvinden;
39. doet een beroep op de Commissie en de Raad om met het Europees Parlement over een interinstitutioneel akkoord te onderhandelen om dit volledig te laten participeren in de open coördinatiemethode, hetgeen deze procedure een grotere democratische legitimatie zal geven, en te waarborgen dat het vervolg op de strategie van Lissabon niet op een zuiver intergouvernementele basis wordt uitgevoerd en niet leidt tot gecamoufleerde parallele wetgeving die in strijd is met de wetgevingsprocedures als geregeld in het EG-Verdrag; verzoekt om de goedkeuring van regelingen ter bepaling van de mate waarin het Europees Parlement zonder restricties kan participeren in de werkzaamheden ter voorbereiding en voortzetting van de jaarlijkse voorjaarsbijeenkomsten van de Europese Raad, en verzoekt met name om tijdige toezending van het syntheseverslag van de Commissie aan het Parlement om dit in staat stellen zijn standpunt op een adequate wijze kenbaar te maken;
40. herinnert eraan dat de lopende ontwikkelingen een grotere democratische legitimiteit moeten krijgen en verzoekt het Europees Parlement de nodige middelen te verschaffen om volledig betrokken te worden bij de voorbereidende en vervolgwerkzaamheden die moeten uitlopen op de bijeenkomst van de Europese Raad in het voorjaar van 2002 en verzoekt de Europese Raad op de volgende IGC te zorgen voor de nodige amendementen op het EG-Verdrag (art. 99, lid 2); dringt erop aan om betrokken te worden bij de omzetting van de besluiten door een soort medebeslissingsrecht in het kader van de globale richtsnoeren voor het economisch beleid, alsook bij de controle daarop, ook wanneer zulks niet expliciet in de globale richtsnoeren is vastgelegd; om de doeltreffendheid van deze controle te waarborgen dient de Commissie om de zes maanden bij het EP een verslag in met een opsomming van de diverse nog goed te keuren regelingen, alsmede een analyse van de stand van de tenuitvoerlegging;
41. is van mening dat de sociale dialoog bevorderd en versterkt dient te worden als essentiële factor voor de aanpak van de uitdagingen waarmee Europa geconfronteerd wordt, alsmede als belangrijke factor voor een meer proactieve macro-economische dialoog ter ontwikkeling van een positieve interactie tussen het economisch, het sociaal en het werkgelegenheidsbeleid; verwacht derhalve dat de sociale partners op een structurele basis betrokken worden bij de voorbereiding van de jaarlijkse topconferenties in het voorjaar en dat de relevante NGO's eveneens betrokken worden bij de voorbereiding ervan, met name op de jaarlijkse, daaraan voorafgaande vergadering; steunt derhalve de vervanging van het

Permanent Comité voor arbeidsmarktvragestukken door een tripartiet overlegcomité voor groei en werkgelegenheid, overeenkomstig het verzoek van de sociale partners in hun gemeenschappelijke bijdrage aan de Europese Raad van Laken; verwacht tevens steun van de Commissie voor werknemers en hun vertegenwoordigers, opdat deze toegang krijgen tot goed opgeleide deskundigen;

42. is ingenomen met de eerste stappen op de weg naar samenwerking met de kandidaat-landen en pleit voor hun volledige participatie vanaf heden bij de open coördinatiemethode als van nu af aan onmisbaar element voor de volledige en alomvattende tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon;
43. verzoekt zijn voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Achtergrond

De huidige economische situatie in de Europese Unie plaatst de Unie en haar lidstaten voor grote uitdagingen. Na diverse jaren stabiele groei van ongeveer 3% per jaar (3,4% in het eurogebied in 2000) en een daarmee gepaard gaande toeneming van het aantal arbeidsplaatsen (+ 2,4 miljoen in 2000) en een aanzienlijke vermindering van het werkloosheidspercentage tot recentelijk 7,7% (8,3% in de eurozone), is er thans in 2001 sprake van een duidelijke conjuncturele afkoeling. De Commissie rekt voor 2001 op een groei van ten hoogste 1,6%. Daarbij gaat het om een ontwikkeling met een synchrone recessie in alle industrielanden van de wereld. De economie van de VS, die in de tweede helft van de jaren '90 de motor van de wereldeconomie was, begon te haperen en maakt sinds de tweede helft van 2001 een recessie door. In Japan is de sinds medio 2000 aanhoudende conjuncturele recessie nog verder verhevigd en is in een negatieve groei van 0,6% geresulteerd. De mondiale economische groei zal voor 2001 volgens gegevens van de Commissie slechts 2,1% bedragen (2002: 2,2%). Voor de EU wordt voor 2002 maximaal 1,4% groei geprognosticeerd.

De terroristische aanslagen van 11 september 2001 in de VS hebben de ontwikkeling nog verder negatief beïnvloed. Alle prognoses hebben momenteel een zeer grote onzekerheidsmarge. In een dergelijke situatie is het vertrouwen van de burgers en de economische factoren mede beslissend voor de verdere ontwikkeling.

De invoering van de euro, die met de verstrekking van contant geld in euro vanaf 1 januari 2002 zal zijn afgerond, heeft de economie in de Unie een grotere stabiliteit verleend en in de strijd tegen ongewenste schokeffecten van buiten, zoals stijgende olieprijsen of terroristische aanslagen, reeds zijn waarde bewezen. Dankzij het uitstekende functioneren van de euro kon een hoger vertrouwensniveau onder de ondernemers en de consumenten gehandhaafd blijven. Door het wegvallen van de wisselkosten en de achterwege blijvende gevolgen van re- en devaluaties van de nationale valuta's bij belangrijke gebeurtenissen van economische relevantie zijn aanzienlijke besparingseffecten ingetreden.

Ook al vallen, als gevolg van de West-Europese ontwikkelingen, stagnerende effecten in de economieën van Midden- en Oost-Europa waar te nemen, is de gehele economische expansie daar ongebroken. In deze landen gaan externe economische stimulansen gepaard met een robuuste binnenlandse vraag. Het BNP in de kandidaatlanden is in 2001 met ongeveer 2,7% toegenomen en nog steeds is er sprake van een levendige investeringsactiviteit ter voorbereiding op de EU-toetreding en van een aanzienlijke reële groei der lonen. De uitbreiding van de EU zal verdere positieve groei-effecten voor de Unie en de kandidaatlanden met zich meebrengen.

Toch moet de economische ontwikkeling in de Europese Unie thans met grote zorg worden bezien. De slechts geringe opleving van de wereldeconomie en de weinig expansieve wereldhandel (vrijwel stagnatie in 2001) zullen de Europese export nauwelijks impulsen geven. Tegelijkertijd stagneert de binnenlandse vraag, de daling der inflatiepercentages als gevolg van de stabilisatie van de levensmiddelensector alsmede een duidelijke daling van de aardolieprijzen versterkt de koopkracht slechts minimaal. De weliswaar late verlaging van de basisrentetarieven door de Europese centrale bank met 0,5% tot thans 3,25% moet positief worden beoordeeld, maar is op zich echter niet voldoende om de dringende noodzakelijke stijging van de bruto

investeringen uit te lokken.

In feite is de sterke teruggang bij de overheids- en particuliere investeringen uiterst zorgwekkend. De bruto investeringen in de EU 15 zijn van een groei van 4,5% in 2000 gekrompen tot 0,1% in 2001. De bruto investeringen in uitrusting 2000 +7,9%, 2001 prognose +0,7%, 2002 +0,8 %. Hiertoe heeft naast de teruggang van de wereldeconomie ook een te restrictief monetair beleid bijgedragen. Het Europees Parlement steunt derhalve het thans gestarte rentebeleid van de ECB, dat mogelijkheden biedt om de conjuncturele ontwikkeling impulsen geven. Met eerbiediging van de onafhankelijkheid van de ECB zou onder de gegeven omstandigheden een versterking van dit beleid wenselijk zijn.

Ondanks de komende loononderhandelingen in enkele lidstaten in 2002 (D, I) gaan van het loonbeleid gezien de gespannen situatie op de arbeidsmarkt naar het oordeel van de meeste instellingen voor economisch onderzoek geen inflatierisico's uit. Het kerninflatiecijfer bedroeg onlangs 2,1%. De loonstijgingen waren in de afgelopen jaren zeer bescheiden. De werknemersvergoedingen binnen de eurozone zijn in 2001 reëel zelfs licht gedaald.

Op de particuliere consumptie hebben de in veel landen van de Unie doorgevoerde belastingverlagingen en de uitbreiding van de werkgelegenheid weliswaar in beginsel een stimulerend effect gehad, maar deze waren niet van blijvende invloed. De toeneming van de consumptieve uitgaven van de particuliere huishoudens is tussen het voorjaar van 2000 en dat van 2001 van 3,3 tot 1,7 % bijna gehalveerd. De consumptieve uitgaven van de staat zijn in dezelfde periode van 2,3 tot 1,7% gedaald. Bovendien is na de belastingverlagingen van de afgelopen jaren in de meeste lidstaten voor de komende twee jaar ook van het fiscaal beleid nauwelijks verdere speelruimte voor grotere belastingverlagingen te verwachten.

De topconferentie in het voorjaar

Deze situatie verlangt van de Unie dat zij op een bijzondere wijze vasthoudt aan de doelstellingen en strategieën van de topconferentie van Lissabon, welke in Stockholm en Göteborg werden aangevuld. Het Europees Parlement juicht het toe dat de informele Europese Raad van Gent op 19 oktober 2001 dit standpunt eveneens uitdrukkelijk heeft vertolkt en bovendien een "versnelling" van het proces verlangt. De vier zuilen van het proces: economische hervorming, werkgelegenheid, sociale samenhang en duurzame ontwikkeling moeten consequent en gelijkmatig in het kader van een evenwichtige beleidsmix en volgens de open coördinatiemethode in acht genomen worden. Het gaat er nog steeds om "*de Europese Unie tot de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te maken en een duurzame groei, met meer en betere arbeidsplaatsen en een hechtere sociale samenhang na te streven*". Stabiliteit en continue groei dienen als middel voor een beoogde aanzienlijke verbetering van de leefomstandigheden op basis van gelijke kansen.

Van de ingeslagen weg mag niet worden afgeweken. Integendeel, duidelijk krachtiger inspanningen en maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen zijn thans noodzakelijk. Een aanzienlijke stijging van de particuliere en overheidsinvesteringen is voor het welslagen van het proces van Lissabon absoluut noodzakelijk. Daarbij is het de centrale taak en rol van de overheidsinvesteringen om de duurzame ontwikkelingsmogelijkheden van de economie en de maatschappij van de Unie en haar lidstaten te waarborgen. Hier dienen met name de sectoren infrastructuur, milieu, algemeen onderwijs, beroeps- en voortgezette opleiding, onderzoek en

ontwikkeling, gezondheidswezen en sociale verzekering alsmede werkgelegenheid te worden genoemd. De Europese Raad zal derhalve worden verzocht dienovereenkomstige conclusies te trekken en prioriteiten vast te stellen. Dit geldt des te meer nu de Unie de geloofwaardigheid van haar beleid in de huidige problematische situatie moet aantonen. De topconferentie in het voorjaar te Barcelona zal aldus de toetssteen voor het nieuwe economisch en werkgelegenheidsbeleid van de Europese Unie worden.

Werkloosheid

De werkloosheid in de Europese Unie zal (volgens de Commissie en toonaangevende economische instellingen) naar verwachting in 2002 en eveneens in de jaren tot 2004 als gevolg van de economische teruggang voor het eerst sinds 1997 weer toenemen, daar de "werkgelegenheidsgolf" van minstens 2% groei (al naargelang de nationale economie en de individuele relatie tussen groei- en productiviteitsontwikkeling zelfs nog hoger of eventueel lager) onder de gegeven omstandigheden nauwelijks te verwezenlijken zal zijn. De Commissie gaat uit van een groei in de EU van maximaal 1,6%. Aldus moet van een werkloosheid van gemiddeld minimaal 8% voor de EU in haar totaliteit en van 8,6% voor het eurogebied worden uitgegaan. Dit betekent dat 14 à 15 miljoen mensen werkloos zijn, hetgeen absoluut onaanvaardbaar is. Het tekort aan arbeidsplaatsen treft bepaalde bevolkingsgroepen bijzonder zwaar: jongeren, vrouwen, leden van etnische minderheden, ouderen, mensen met een handicap. Hun werkgelegenheidspercentages liggen ver onder het Europese gemiddelde van 63,1%.

Op zoek naar uitwegen uit de werkloosheid heeft intussen de opvatting postgevat dat economische groei alleen niet voldoende is om het probleem van de werkloosheid op te lossen. Veeleer bestaat er behoefte aan actieve maatregelen op het terrein van het arbeidsmarktbeleid, zoals deze onlangs bijvoorbeeld in het werkgelegenheidspakket voor 2002 ingevolge het proces van Luxemburg werden geformuleerd. Daarvoor komt het Europees Parlement reeds lang op, met name ook doordat het kwantitatieve streefcijfers in de "richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid" van de Unie probeert te verankeren en erop aandringt dat de lidstaten - in overeenstemming met de Europese doelstellingen - daarenboven zelf nationale doelstellingen formuleren.

In aansluiting op de Europese Raad van Stockholm en de eisen van het Belgische voorzitterschap van de Raad introduceren de richtsnoeren voor de werkgelegenheid voor 2002 bovendien een nieuw paradigma: de inachtneming van het aspect van de kwaliteit van arbeidsplaatsen bij ieder deelaspect van het werkgelegenheidsbeleid (in de zin van een "kwaliteitsintegratie"). Dit is met name met het oog op de te verwachten conjuncturele teruggang van groot belang. De Europese Unie kan zich slechts dan tot een dynamische, concurrerende en op kennis gebaseerde economische ruimte ontwikkelen, wanneer het lukt arbeidsplaatsen van grote kwaliteit en duurzaamheid te creëren.

Het jongste initiatief van de Commissie om een Europese arbeidsmarkt te creëren moet in dit verband worden toejuicht. Immers het recht op vrij verkeer binnen de Unie is feitelijk nog steeds beperkt, waarbij de hindernissen die een verwezenlijking van de regelgeving in de weg staan, bekend zijn; hiertoe horen onder andere: leemten in de wetgeving inzake de sociale zekerheid, bij de erkenning van de vak- en andere diploma's, ontbrekende informatie en talenkennis. Mobiliteit zou echter steeds op een vrijwillig besluit moeten berusten.

Hervormingen en economische initiatieven op de weg naar volledige werkgelegenheid

De rapporteur vertolkt evenals de Commissie de mening dat de economie van de Europese Unie in staat moet zijn zich onafhankelijk van de economie van de VS de ontwikkelen en tot een belangrijke motor voor de wereldeconomie uit te groeien. Het noodzakelijke potentieel is ondanks de gespannen situatie aanwezig. Hiertoe moeten echter alle beschikbare instrumenten worden benut. Het economisch beleid van de Unie moet al met al een proactievare rol gaan spelen. Europa moet als voor de burger direct voordeel opleverende economische en sociale actor waarneembaar worden.

Consequente voltooiing van de structurele hervormingen en van de interne markt

Aan het programma voor de economische structurele hervormingen in de zin van een vergroting van de efficiëntie van de goederen-, dienstverlenings-, kapitaal- en arbeidsmarkten moet worden vastgehouden. In belangrijke sectoren is het liberalisatieproces nog niet voltooid. De voltooiing van de interne markt speelt nog steeds een sleutelrol bij de volledige benutting van het groeipotentieel van de Europese Unie. Volgens de jongste indicator voor de interne markt bestaan er evenwel nog steeds aanzienlijke achterstanden bij de omzetting van de richtlijnen inzake de interne markt in nationaal recht, zodat de in Stockholm geformuleerde doelstellingen van een omzettingspercentage van 98,5% voor de topconferentie te Barcelona door tal van lidstaten niet zal worden gerealiseerd. Eveneens problematisch is het aantal verdragschendingsprocedures op dit terrein. Bovendien zal inzake centrale thema's die door Lissabon en Stockholm als duidelijke prioriteiten gedefinieerd werden, op Europees vlak voor het eind van het jaar geen tijdige overeenstemming op het niveau van de Raad kunnen worden verwezenlijkt. Daaraan moet in Barcelona het hoofd geboden worden. Anders dreigt er een algemeen verlies van vertrouwen in de Europese economie, hetgeen fatale gevolgen zou kunnen hebben.

Versterking van de particuliere en overheidsinvesteringsactiviteit en van de interne vraag

De Unie moet voor aanvullende particuliere en overheidsinvesteringen zorgen. Het Europees Parlement acht het in dit verband doelmatig om, met inachtneming van de beginselen van het stabiliteits- en groeipact, de economische opleving door een gecoördineerd beleid in het kader van een harmonische beleidsmix te begunstigen, met name op het terrein van de informatie- en communicatietechnologieën alsmede van de met de milieutechnologieën verbonden sectoren, die beide evenzeer onder de strategische sectoren van het proces van Lissabon vallen.

Het proces van Lissabon is gebaseerd op de ontwikkeling van de kennismaatschappij. Hiertoe is een leidende rol van de EU op het terrein van onderzoek en ontwikkeling absoluut noodzakelijk. Ook al zijn de uitgaven in de jaren 1999 en 2000 in de EU toegenomen (+ 5,6% tegen constante prijzen 1999 en 2,3% 2000), laten de vorderingen op dit terrein nog steeds te wensen over. De EU ligt met uitgaven van 1,92% van het BNP voor onderzoek en ontwikkeling nog steeds duidelijk achter op de VS (2,64% van het BNP) en Japan (3,04%). Bovendien bestaat er een overduidelijk niveauverschil tussen Noord en Zuid binnen de Unie met duidelijk onder het gemiddelde blijvende investeringen in de zuidelijke lidstaten en de hoogste, boven de investeringen van Japan liggende, waarden in Zweden en Finland. Deze zouden als streefcijfers in de zin van referentiepunten moeten gelden. Er bestaat bijgevolg behoefte aan een duidelijk versterkt engagement om tot een gelijkmatige investeringsactiviteit in de Unie te komen. Hiertoe

is zowel een groei bij de particuliere als bij de overheidsinvesteringen noodzakelijk. Bovendien moeten de inspanningen worden versterkt om een snelle en effectieve overdracht van kennis in de economie te verwezenlijken om feitelijke groeieffecten te realiseren.

Gezonde overheidsfinanciën en een terugdringing van de staatsschuld zullen positieve gevolgen voor de stabiliteit van het fiscale beleid en de groei hebben. Daarnaast beschikt de Europese Unie echter over andere instrumenten om de economische groei samen met de lidstaten en de regio's te stimuleren.

Sociale bescherming

De topconferentie van Lissabon heeft met het oog op de sociaal zwakke lidstaten van de Unie geëist dat bij de totstandbrenging van de "meest concurrerende economische ruimte" niet het doel van een grotere samenhang wordt verwaarloosd. Uw rapporteur juicht de geëntameerde procedure van de open coördinatie inzake sociale uitsluiting toe, de eerste gevallen van toepassing van deze procedure bij de pensioenen, alsmede het voorstel om deze tot de sociale bescherming in haar geheel uit te breiden. Het Parlement zou evenwel in de toekomst sterker bij deze procedure betrokken moeten worden, bijvoorbeeld bij de definitie van indicatoren die aan de open coördinatie ten grondslag liggen.

Coördinatie en democratisering van het proces van Lissabon

De processen van Luxemburg, Cardiff, Keulen en de agenda van Lissabon dienen beter dan tot nu toe het geval was met de basisbeginselen van het economisch beleid te worden gecoördineerd en daarin te worden geïntegreerd. Dit dient ook tegen de achtergrond van de in het stabiliteits- en groeipact opgenomen verplichtingen te geschieden. Slechts een werkelijk geïntegreerde arbeidsmethode maakt beleidscoherentie en het uitzenden van duidelijke politieke signalen aan de betrokken actoren mogelijk. Pas een gecoördineerd economisch en werkgelegenheidsbeleid op Europees niveau zal feitelijk de gewenste vooruitgang brengen. De Europese Raad in Barcelona dient terzake met voorstellen te komen.

De rol van het Europees Parlement bij het proces van Lissabon als directe vertegenwoordiging van de burgers moet versterkt en de duidelijk geregeld worden. Op basis van een interinstitutioneel akkoord moet worden gewaarborgd dat het syntheseverslag van de Commissie over de vorderingen van het programma en de algemene coherentie van het beleid dat aan de jaarlijkse topconferentie in het voorjaar inzake het economisch en werkgelegenheidsbeleid voorafgaat, aan het Parlement tijdig wordt meegedeeld. Aldus wordt voor het Parlement de mogelijkheid gecreëerd om tijdig en op een verantwoorde wijze terzake een standpunt in te nemen. Bovendien moet gestreefd worden naar de totstandbrenging van een forum op hoog niveau in de fase die voorafgaat aan de vergaderingen in het voorjaar van de Europese Raad, om de standpunten van de Europese instellingen (Europees Parlement, Comité van de regio's, Economische en Sociaal comité) en de sociale partners over de omzetting van de diverse aspecten van de strategieën van Lissabon te aanhoren.

Tegelijkertijd moet worden gewaarborgd dat de open coördinatiemethode niet tot een verborgen parallelle wetgeving met omzeiling van de wetgevingsprocedures zoals deze in het EG-Verdrag verankerd zijn, leidt. Gezien het feit dat de "basiskennmerken van het economisch beleid" niet alleen een kernelement van het proces van Lissabon, maar al met al een sleutelement van de

economische regelingen op Europees niveau geworden zijn, is bovendien een participatie van het Parlement in de vorm van een hoorplicht (analoog aan de "richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid") over de "basiskenmerken van het economisch beleid" noodzakelijk. Naar de hiervoor vereiste veranderingen in het EG Verdrag (art. 99, lid 2) moet in het kader van de komende Intergouvernementele conferentie in 2004 worden gestreefd.

Voor een succesvolle omzetting van de strategie en de doelstellingen van Lissabon is bovendien een snelle verwezenlijking van de participatie van de kandidaat-lidstaten in het proces en de open coördinatiemethode absoluut vereist. De Commissie zal - aldus haar terzake bevoegde commissaris - met ingang van het voorjaar van 2003 de kandidaat-lidstaten en hun nationale beleidsstrategieën in haar desbetreffende verslag opnemen. Dit betekent dat met ingang van 2002 bij de beraadslagingen over de indicatoren ook met de kandidaat-lidstaten rekening moet worden gehouden. Wat de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid betreft moeten eerst nog voorbereidende werkzaamheden worden verricht. Enkele kandidaat lidstaten, zoals bijvoorbeeld Tsjechië, zijn reeds enige tijd geleden begonnen hun nationale beleid aan de werkgelegenheidsdoelstellingen van de Unie aan te passen en hebben desbetreffende protocollen ondertekend.

23 januari 2002

ADVIES VAN DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE COMMISSIE

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

over de Topconferentie in het voorjaar van 2002: het proces van Lissabon en de te volgen weg
(2001/2196(INI))

Rapporteur voor advies (*): José Manuel García-Margallo y Marfil

(*): Procedure-Hughes

PROCEDUREVERLOOP

De Economische en Monetaire Commissie benoemde op haar vergadering van 21 november 2001 José Manuel García-Margallo y Marfil tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 7 januari en 23 januari 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 30 stemmen voor en 5 tegen bij 0 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Christa Randzio-Plath (voorzitter); José Manuel García-Margallo y Marfil (ondervoorzitter en rapporteur voor advies), Philippe A.R. Herzog en John Purvis (ondervoorzitters); Generoso Andria, Luis Berenguer Fuster, Pervenche Berès, Roberto Felice Bigliardo, Renato Brunetta, Hans Udo Bullmann, Richard Corbett (verving Simon Francis Murphy), Carles-Alfred Gasòliba i Böhm, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Harald Ettl (verving Bernhard Rapkay), Mary Honeyball, Brice Hortefeux, Christopher Huhne, Giorgos Katiforis, Piia-Noora Kauppi, Werner Langen (verving Ingo Friedrich), Astrid Lulling, Erika Mann (verving Robert Goebbels), Thomas Mann (verving Christoph Werner Konrad), Ioannis Marinos, Helmuth Markov (verving Armonia Bordes), Miquel Mayol i Raynal, Peter Michael Mombaur (verving Hans-Peter Mayer), Alexander Radwan, Karin Riis-Jørgensen, Olle Schmidt, Peter William Skinner, Bruno Trentin, Jaime Valdivielso de Cué (verving Alejandro Agag Longo), Ieke van den Burg (verving Helena Torres Marques) en Theresa Villiers.

BEKNOPTE MOTIVERING

De strategische doelstelling van economische en sociale modernisering zoals vastgelegd op de Top van Lissabon is door de opeenvolgende Europese Raden bevestigd, vooral in Stockholm en Göteborg, waar de strategie nog uitgebreid is met een nieuw milieugedeelte, dat geïntegreerd wordt in de beleidsterreinen die in Lissabon al vastgelegd zijn: werkgelegenheid, economische hervormingen, sociale samenhang, vernieuwing en onderzoek.

Op de Europese Raad van Barcelona moet er nagegaan worden welke vorderingen er gemaakt zijn na bijna twee jaar uitvoering in een omgeving van ongelijke economische groei, waar de bijzonder gunstige aanvangsvoorwaarden hebben moeten wijken voor een toestand van economische vertraging en stilstand op wereldniveau, nog verscherpt door de onzekerheid als gevolg van de aanslagen van 11 september, en die zich op zijn beurt negatief uitwerkt op de oorspronkelijke vooruitzichten voor de economische groei in de Europese Unie.

Om te kunnen nagaan in welke toestand zich op dit ogenblik de ontwikkeling bevindt die ingezet is in Lissabon, en om de beleidskeuzen voor volgend jaar te kunnen vastleggen, moet de Raad op de allereerste plaats uitgaan van het jaarlijks syntheseverslag over de ontwikkelingen in de economische en sociale toestand dat de Europese Commissie elk jaar opstelt aan de hand van de specifieke structurele indicatoren, die een beeld geven van de juiste stand van zaken in de verschillende onderdelen van de beleidsvoering. De zes algemene basisindicatoren en de 36 specifieke indicatoren die de Europese Commissie dit jaar voorstelt, vormen het noodzakelijk uitgangspunt voor een samenhangende en gedetailleerde analyse van de situatie in de Europese Unie en de lidstaten. Opvallend is de uitbreiding van het aantal indicatoren in vergelijking met degene die vorig jaar op de Top van Stockholm voorgesteld zijn en de voorgenomen opname van nieuwe indicatoren zodra ze volledig uitgewerkt zijn.

Dit verslag wil onderstrepen dat de beleidsvoering van de lidstaten dringend gecoördineerd moet worden om de recessie tegen te gaan en vooruitgang te kunnen maken in de richting van een competitiever samenleving met inachtneming van een aantal houdbare ontwikkelingsparameters. De bepalende rol die de macro-economische stabiliteit en de invoering van de euro in 1999 gehad hebben, op het ogenblik dat de negatieve uitwerkingen van de economische wereldcrisis op de Europese economie tegengegaan moesten worden, geeft onbetwistbaar de voordelen van een dergelijke interactie aan.

In de huidige context van economische teruggang is het van belang om de openbare financiën in evenwicht te houden binnen de grenzen van het stabiliteitspact om de prijzen en rentevoeten in bedwang te houden. Op die manier kunnen investeringen gestimuleerd worden die de sleutel voor economisch herstel vormen en kan er tegelijk voor een vermindering van de openbare schuld gezorgd worden, zodat het gemakkelijker wordt om de openbare financiën voor te bereiden op de weerslag van de vergrijzing van de bevolking op de begrotingen in de eerstvolgende decennia. De veroudering van de bevolking en haar weerslag op economische hervormingen, werkgelegenheid, sociale samenhang en ontwikkeling is de eerstkomende decennia voor de Europese Unie de voornaamste uitdaging in macro-economisch en budgettair opzicht.

Daarnaast moet ook de competitiviteit van de Europese economie dringend verbeteren en moeten haar sleutelsectoren verder geliberaliseerd worden, zodat er een echte interne markt ontstaat voor

zo belangrijke sectoren als vervoer, telecommunicatie en energie.

Op de dienstenmarkt is het opvallend element de vertraging in de uitvoering van het actieplan voor de financiële dienstverlening, zodat er volgend jaar extra inspanningen nodig zullen zijn om een echte eenheidsmarkt tot stand te brengen.

De coördinatie van de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten en -beleidsvoering moet versterkt worden om Europa de technologische achterstand te laten inhalen die het op dit ogenblik tegenover zijn concurrenten op wereldniveau heeft. Vandaar dat de overheden zich van meer middelen moeten voorzien en vooral een toenemende deelname van de privé-sector aan onderzoeks- en ontwikkelingswerkzaamheden moeten aanmoedigen.

Om vorderingen op sociaal gebied te bereiken, moet in Barcelona de werkgelegenheidsstrategie voortgezet worden die vastgelegd is in Luxemburg en bevestigd in Cardiff, zodat er resultaten geboekt worden bij het opruimen van structurele hindernissen die de oprichting en het behoud van arbeidsplaatsen bemoeilijken.

De doorslaggevende bijdrage van de KMO's in het tot stand brengen van werkgelegenheid moet vanuit de lidstaten erkend en ondersteund worden met initiatieven die het opstarten van nieuwe ondernemingen vergemakkelijken.

Bij de integratie van het milieu in de economische en sociale beleidsvoering van de Europese Unie moet rationeel gebruik van de natuurlijke rijkdommen de steun krijgen die het verdient als prioritaire doelstelling van het zesde kaderprogramma voor het milieubeleid.

En ten laatste moeten de toekomstige beleidsopties die vastgelegd worden op de Top van Barcelona er rekening mee houden dat succesvolle doorvoering van de strategie veronderstelt dat ze aanvaard wordt door de Europese burgers waar ze op gericht is en dat ze daarom gewettigd moet zijn door deelname van het Europees Parlement, de parlementen van de lidstaten en het maatschappelijk middenveld.

CONCLUSIES

De Economische en Monetaire Commissie verzoekt de ten principale bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken de volgende punten op te nemen in haar ontwerpresolutie:

1. is ingenomen met de invoering van de euromunten en -bankbiljetten, die een onomkeerbare stap voorwaarts in de richting van de integratie van Europa betekent, waardoor een verdere impuls wordt gegeven aan de ontwikkeling van de Europese economie; wijst op het enorme potentieel dat de euro heeft tot stimulering van de investeringen en stabilisering van de macro-economische voorwaarden; stelt vast dat de economische grondslagen van de Europese Unie solide zijn en dat dankzij de invoering van de euro de macro-economische stabiliteit van doorslaggevend belang is geweest is voor de bescherming van de Europese economie tegen de negatieve uitwerkingen van de mondiale recessie, wat vooral gebleken is uit een bevredigende beheersing van de inflatie, laag gebleven rentetarieven, de sanering van de openbare financiën en een gunstige ontwikkeling van de arbeidsmarkten;

2. verzoekt de Commissie en de lidstaten zich aan de afspraken van het stabiliteits- en groeipact te houden om aldus de taak van de monetaire autoriteiten te vereenvoudigen om prijsstabiliteit en lage rentetarieven te handhaven, twee sleutelementen ter bevordering van de investeringen;
3. bevestigt opnieuw de geldigheid van de algemene strategie die in 2000 in Lissabon is vastgelegd; is van oordeel dat deze, gezien de nieuwe internationale situatie die zich sinds de vaststelling van de doelstellingen van Lissabon heeft ontwikkeld, des te belangrijker is geworden; erkent de noodzaak van een versnelde tenuitvoerlegging van de agenda van Lissabon en van een nauwere coördinatie tussen de EU en haar lidstaten op het terrein van het economisch, werkgelegenheids- en structuurbeleid, met name een betere coördinatie van de strategieën en tijdschema's voor de belangrijkste procedures ("globale richtsnoeren voor het economisch beleid", processen van Luxemburg, Cardiff en Keulen), waardoor de Europese Raad op zijn jaarlijkse voorjaarszitting op de meest effectieve wijze richting zal kunnen geven aan het beleid, teneinde aldus het potentieel voor duurzame groei en werkgelegenheid te vergroten;
4. dringt aan op Europese fiscale coördinatie, waar dit noodzakelijk is om de in de Verdragen gestelde doelstellingen te realiseren of dit een belangrijk element is voor een functionerende gemeenschappelijke markt bij de aanpak van schadelijke fiscale concurrentie tussen de lidstaten en fraudebestrijding; verzoekt de Commissie en de Raad het proces van de convergentie van de BTW (om het beginsel van land van oorsprong mogelijk te maken) en van de belasting op bedrijfswinsten (om belemmeringen voor een correcte werking van de interne markt op te heffen) te stimuleren;
5. wijst erop dat de vergrijzing van de bevolking in de komende decennia de voornaamste uitdaging voor de Europese Unie is en dat daarom voorrang dient te worden gegeven aan de geleidelijke vermindering van de overheidsschulden ter wille van de financiële duurzaamheid van de pensioenstelsels opdat deze aan hun sociale doelstellingen kunnen blijven beantwoorden, alsmede aan een geleidelijke en evenwichtige hervorming van de bestaande pensioenfondsregelingen, met inbegrip van het scheppen van stimulansen voor vrijwillige latere pensionering;
6. dringt met klem aan op verdere vooruitgang bij de verwezenlijking van een dynamischer, meer geïntegreerde en flexibeler binnenmarkt waarin flexibiliteit en veiligheid hand in hand gaan, en maakt zich zorgen over de grote achterstand bij de invoering van een adequaat wetgevingskader; is het eens met het standpunt van de Commissie dat bij de structurele hervormingen het accent moet worden gelegd op een versterking van mededinging, interconnectiviteit en investeringen en op de rol van communicatienetwerken met een grote bandbreedte; benadrukt dat er verdere vooruitgang moet worden geboekt bij de verwezenlijking van de gemeenschappelijke markt voor vervoer, elektrische energie, gas, telecommunicatie en financiële diensten, waarbij liberalisatie en regelgeving hand in hand dienen te gaan met sociale en territoriale cohesie en duurzame ontwikkeling; in dit verband is het dringend noodzakelijk dat werk gemaakt wordt van de privatisering van de staatsmonopolies die de consolidatie van een reële interne markt in sommige strategische sectoren hebben verhinderd;

7. is ingenomen met het voorstel van de Commissie om het initiatief te nemen voor een kaderrichtlijn inzake diensten van algemeen belang; onderstreept daarbij het belang van de bijdrage die de diensten van algemeen belang leveren aan de sociale cohesie en economische groei; benadrukt dat de voltooiing van de gemeenschappelijke markt vergezeld moet gaan van een duidelijk en zeker kader, dat een ruime en open toegang garandeert tot diensten die in het belang zijn van alle burgers;
8. wijst erop in de afgelopen maanden de schepping van werkgelegenheid voor het eerst sinds het proces van Luxemburg gelanceerd werd, gestagneerd is; derhalve dient de aandacht gericht worden op nieuwe vormen van werkgelegenheid, zoals deeltijdwerk en telewerk, alsmede op de mogelijkheid tot belastingfaciliteiten voor minder goed betaalde banen; verder zouden er op de arbeidsmarkt stimulansen gegeven moeten worden ter bevordering van de mobiliteit van werknemers, teneinde meer werkgelegenheid te creëren door in te spelen op de vraag naar banen in de EU en door aldus gunstige voorwaarden te creëren voor een groter concurrentievermogen en volledige benutting van de arbeidscapaciteit binnen meer open Europese arbeidsmarkten;;
9. dringt er bij de lidstaten op aan om het gebruik van vereenvoudigde standaardformulieren en een intensief gebruik van de informatie- en communicatietechnologieën (ICT) bij de betrekkingen van het bedrijfsleven met de overheidsdiensten te steunen, teneinde de vestigings-, registratie- en publicatieprocedures voor de oprichting van bedrijven te stroomlijnen en te waken tegen omslachtige praktijken, met inachtneming van het Europees Handvest voor het kleinbedrijf;
10. is bezorgd over het feit dat het investeringspercentage in de EU achterblijft bij veel van haar voornaamste concurrenten; dringt derhalve aan op een gedecideerde stimulering van de openbare en particuliere investeringen, met name in de sectoren die van groot strategisch belang zijn (b.v. onderwijs en menselijk potentieel, informatiemaatschappij, O&O, technologie, MKB, vervoer en milieu); verzoekt de Europese Raad de voor deze doelstelling bestemde budgettaire middelen uit te breiden en een ruimere participatie van de particuliere sector aan O&O-activiteiten te stimuleren met daartoe passende middelen, met name fiscale kredieten op de inkomstenbelasting;
11. beschouwt milieubehoud en -bescherming als essentiële aspecten van het klimaat van duurzame ontwikkeling dat de Europese Unie nastreeft; daartoe zouden fiscale stimulansen moet worden aangeboden teneinde een rationeel gebruik van de schaarse natuurlijke rijkdommen te bevorderen en dient met name steun te worden gegeven aan schone technologieën en hernieuwbare energiebronnen en pleit tevens voor de vaststelling van indicatoren die de invloeden over en weer evalueren;
12. is van oordeel dat vergelijkingen tussen "optimale praktijken" in de lidstaten nuttig kunnen zijn bij het opvoeren van de Europese dynamiek, maar alleen voor zover deze staten bereid zijn de lessen die daaruit getrokken kunnen worden, ook in de praktijk te brengen, alsmede een nieuw evenwicht tussen flexibiliteit en, waar nodig, passende regelgeving tot stand te brengen;
13. is tevreden met de bijdrage die de Europese Unie geleverd heeft aan de Conferentie van Doha en met het aldaar goedgekeurde werkprogramma en acht dit van belang voor de

liberalisering van het wereldhandelsverkeer als katalysator voor de internationale groei met doelstellingen op het gebied van regulering en duurzame ontwikkeling, op voorwaarde dat de beginselen van vrije en eerlijke handel correct worden toegepast, overeenkomstig de statuten van de WTO en de vroegere GATT-regeling;

14. herinnert eraan dat de lopende ontwikkelingen een grotere democratische legitimiteit moeten krijgen en verzoekt het Europees Parlement de nodige middelen te verschaffen om betrokken te worden bij de voorbereidende en vervolgwerkzaamheden die moeten uitlopen op de bijeenkomst van de Europese Raad in het voorjaar van 2002; dringt erop aan om betrokken te worden bij de omzetting van de besluiten door een soort medebeslissingsrecht in het kader van de globale richtsnoeren voor het economisch beleid, alsook bij de controle daarop, ook wanneer zulks niet expliciet in de globale richtsnoeren is vastgelegd; om de doeltreffendheid van deze controle te waarborgen dient de Commissie om de zes maanden bij het EP een verslag in met een opsomming van de diverse nog goed te keuren regelingen, alsmede een analyse van de stand van de tenuitvoerlegging.